

Lettosara

Myrstarr

Carex heleonastes

Uhanalaisuusluokka (IUCN): vaarantunut (VU)

Uhanalainen (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Lettosara on mätästävä, mutta usein vähävirtainen. Pystyt, jäykät ja teräväsärmäiset varret ovat 15–40 cm korkeat. Harmahtavat, lähes varren pituiset lehdet ovat sisäänkiertyneet ja kapeat. Tyvitupet ovat vaaleat. Tiheähkössä kukinnossa on kolme tai neljä lähekkäistä, keskenään samanlaista tähkää, joissa hedekukat ovat alinna. Tähkäsuomut ovat vaaleanruskeat, ja kapeahkojen pullakoiden sileässä suuodassa on pitkittäishalkeama.

Elinympäristö ja levinneisyys

Lettosara on ravinteisten rimpisoiden kasvi. Kalkkiseutujen parhaita lettoja se kuitenkin karttaa ja viihtyy parhaiten märeillä luhtaisilla ja lähteisillä letoilla ja nevoilla. Useimmat Etelä-Suomen kasvupaikoista ovat lähteisiä soistumia. Myös koivuletoilla se viihtyy. Kasvupaikallaan lettosara on harvoin runsas, kenties koivuletoja lukuun ottamatta. Saran levinneisyys kattaa melkein koko Suomen Ahvenanmaata lukuun ottamatta, mutta se on huomattavasti runsaampi Pohjois- kuin Etelä-Suomessa.

Nykytila ja uhkatekijät

Suurin syy lettosaran taantumiseen on ollut soiden raivaus pelloiksi. Myös soiden ojitus metsänkasvatusta varten on tuhonnut lukuisia saran kasvupaikkoja. Reilusti yli puolet lettosaran nykyisistä kasvupaikoista on suojeltu.

Hoitosuositukset

Lettosaran kasvupaikat ovat Etelä-Suomessa pääsääntöisesti metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä, joiden ominaispiirteitä ei saa muuttaa. Esimerkiksi ojitukset kasvupaikoilla ovat kiellettyjä. Kasvupaikkojen ympärille tulisi jättää riittävä suojavyöhyke, joka jätetään käsittelemättä kunnostusojitusten yhteydessä. Tarvittaessa vesitalouden säilyttämiseksi on suositeltavaa tukkia ojia. Lettosaran säilyttämiseksi tulisi huolehtia kosteusolojen säilymisestä myös suojelluilla soilla, jotka saattavat olla vaarassa kuivua ympäröivien alueiden ojitusten seurauksena.

Lähteet

- Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P. (toim.). 1998. Retkeilykasvio. 4. uudistettu painos. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo, Helsinki. 656 s.
- Ranta, P. & Pykälä, J. 1997. Lettosara – myrstarr. Teoksessa: Rytteri, T. & Kettunen, T. (toim.). Uhanalaiset kasvimme. Suomen ympäristökeskus ja Kirjayhtymä Oy, Helsinki. S. 97–98.

Kuva: Jouko Rikkinen, CC BY-NC 4.0, [Pinkka \(helsinki.fi\)](https://www.pinkka.fi/)